

PANU:

Oulu 17.10.1971

Sara Wacklin. J.E. Lindh'in maalaus 1840. Kuvattu teoksesta: S. Wacklin, Sata muistelmia Pohjanmaalta. 1966. Ennen nimilehteä.

Vuoden nainen: Sara Wacklin

NAIN PÄÄTTELEE Kaltio juuri ilmestyneessä numerossaan 5/71. Siinä on myös kuva Wacklinin kapeasta mutta korkeasta talosta Tukholmassa ja Mäkelän Jokkerin leveästä selästä Wacklinin talon edessä, osoite Gamla Stan, Köpmangatan 12. Ensiksimainitusta oli kuva tällä palstalla jo ennen kuin Sara "paljastettiin" Oulussa ja Stockholmissa. Nyt se talo on nähty jo ominkin silmin. Kaltiossa on myös Tukholman ja muun Skandinavian kulttuuririntamalla ansioituneen vanhan oululaisen Volmar Berghin aikanaan kokoama kirjoitus Sara-mamsellin jälkeen toimitetusta perunkirjoituksesta. "Saran ulkoasu oli varmaankin hyvin herraskainen", toteaa lehtori Bergh.

Aika aikaa kutakin. Kun Sara ensimmäisen kerran ilmoitti vasta omistamansa talon Tukholman viranomaisille, kirjoitti hän: "Undertecknad, Demoiselle..." Tapahtui 19:s marraskuuta 1844. Marraskuun 10:ntenä 1845, jolloin Sara jo itsekin asui ostamassaan kivitallossa, aloitti hän ilmoituksensa hie-

man vielä vakuuttavammin äänenpainoin: "Undertecknad Husägarinna..." (Allekirjoittanut talonomistajatar) Sain nämä mielenkiintoiset tiedot kesällä Saran nyt Tukholmaan pystytetyn hautamuistomerkin varsinaiselta puuhamieheltä, kanslianeuvos Kaj Snellmanilta, joka oli käynyt Tukholman arkistoissa toteamassa, että talonomistajatar oli omakätisesti laatinut ilmoituksensa.

NÄIDEN kahden henkilökirjoitusilmoituksen tutkiskelu antaa aiheen monenlaisiin huomioihin. Vuokralaisten luettelossa ovat kirjanpainaja ja kirjanpitäjä kumpikin saaneet lisätitelin herra, mitä sensijaan ei ole suotu leipurille, paremmin kuin jälkimmäisessä henkilökirjoituksessa esiintyvälle suutarinkisällille. Herroittelematta jää kyllä 1845 myös Carl Fredrik Molin, alnoa jäljellejäänyt edellisvuoden vuokralainen, mutta hänen säätynsä tulee sensijaan toisella tavalla alleviivatuksi, suomentaen: Hänen Kuninkaallisen Majesteettinsa Leskikuningattaren kirjanpitäjä. Hyväntahtoisen Saran talossa

oli muuten sekä maksavia että maksuttomia asukkaita ("emot och utan hyra"), ainakin eräs entinen "vesimies" sekä matkustavaisia. Näihin aikoihin asui Saran luona mm. helsinkiläinen "Mademoiselle" Edla Gustava Janson, taiteilijatar, joka maalasi toisen ja viimeisen kahdesta Sarasta maalatusta muotokuvasta. Lisäksi hänen vieraanaan oli "Optikus", herra Ephraim Philipson, matkustavainen perheineen ja piikoinen. Toinen matkamies, helsinkiläinen Demoiselle Emelie Augusta Hoffman sensijaan maksoi vuokraa. Tähän viimeiseksi jääneeseen henkilökirjoitukseen on neiti Wacklin nimikirjoituksensa jälkeen vielä merkinnyt: edesmenneen Oulun kaupunginviskaalin Zakarias Wacklinin tytär. Sara W:llä oli muuten palveluksessaan kaksi piikkaa, jotka myös asuivat talossa: 1817 syntynyt Sophja Wilhelmina Lundborg ja 1809 syntynyt Clara Fredrika Björkman, ilmeisesti ruotsalaisia, koskapa kuuluivat Suurkirkon seurakuntaan emännän ilmoittaessa kuuluvansa suomalaiseen seurakuntaan.

OULUN kaupungin mulstolaattaa syyskuun 4:ntenä lahjoitettaessa ja paljastettaessa oli läsnäoleilla tilaisuus pistäytyä Saran 125 vuotta sitten hallitsemian talon viimeiseen kerrokseen jota kirjallijatar itse aikanaan asui. Nyt siellä asui maisteritalon lehtoripariskunta, joka oli sisustanut sekä Sara W:n huoneet että niihin yhdistetyt entiset ullakkotilat niin viehättävän kodikkaasti ja samalla vanhanalkaisen tyylikkäästi, että olisi alvan hyvin voinut kuvitella siirtyneensä 1840-luvun sivistyskotiin. Saran säästäen koottu koti vaikuttaisi kai kyllä vaatimattomalta nykyisten varmatuloisten asukkaiden kauniin kodin rinnalla, mutta tyyliässä olisi varmaan jotain verrattavissa olevaa. Tukholman vanhankaupungin kaikkien rakennusten pienimpiäkin ainakin ulkonaisia yksityiskohtia valvotaan muuten erittäin tarkasti. Minkäänlaiset tyyllirikot eivät tule kysymykseen.

